

СУЧАСНА ПІДГОТОВКА БАКАЛАВРІВ-ТОВАРОЗНАВЦІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглянуто особливості професійної підготовки майбутніх фахівців з товарознавства. Охарактеризовано поняття професійної підготовки та якості професійної підготовки загалом. Описано особливості трактування професійної підготовки та забезпечення її якості. Визначені основні думки сучасних науковців, щодо забезпечення якості професійної підготовки майбутніх фахівців з товарознавства. Розглянуто взаємозв'язок потреби суспільства та надання педагогічним колективом професійної підготовки майбутніх товарознавців. Охарактеризовано зорієнтованість вимог, змісту та процесу підготовки майбутніх товарознавців на сучасний ринок праці. Дано характеристику основним чинникам, що впливають на формування професійної підготовки майбутніх фахівців. Визначено критерії засвоєння професійних компетенцій фахівців з товарознавства. Охарактеризовано сучасні напрями професійної підготовки майбутніх фахівців з товарознавства.

Ключові слова: професійна підготовка, якість професійної підготовки, вища освіта, якість вищої освіти, компетенції, компетентності.

В статье рассмотрены особенности профессиональной подготовки будущих специалистов по товароведению. Охарактеризованы понятия профессиональной подготовки и качества профессиональной подготовки в целом. Описаны особенности трактовки профессиональной подготовки и обеспечения ее качества. Определены основные мысли современных ученых, по обеспечению качества профессиональной подготовки будущих специалистов по товароведению. Рассмотрена взаимосвязь потребности общества и предоставления педагогическим коллективом профессиональной подготовки будущих товароведов. Охарактеризованы ориентированность требований, содержания и процесса подготовки будущих товароведов на современный рынок труда. Дана характеристика основным факторам, влияющим на формирование профессиональной подготовки будущих специалистов. Определены критерии усвоения профессиональных компетенций специалистов по товароведению. Охарактеризованы современные направления профессиональной подготовки будущих специалистов по товароведению.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, качество профессиональной подготовки, высшее образование, качество высшего образования, компетенции, компетентности.

In the article the features of professional preparation of future specialists are considered on merchandizing. The concept of professional training and quality of professional training in general is described. The features of interpreting professional training and ensuring its quality are described. The basic ideas of modern scientists concerning the quality assurance of the training of future specialists in commodity research are determined. The interrelation of the needs of society with the teaching staff of the professional training of future commodity researchers is considered. The orientation of requirements, content and process of preparation of future commodity researchers for the modern labor market is characterized. The characteristic of the main factors influencing the formation of the professional training of future specialists is given. The criteria of mastering the professional competences of specialists in commodity research are determined. The modern directions of professional training of future specialists in commodity research are described.

Actuality of research theme. Today professional preparation of specialists on merchandizing becomes one of important pre-conditions of effective development of society. In that time the included of Ukraine in globalizing economic space requires from higher educational establishments during preparation of future specialists on merchandizing of introduction and development of principles, conformities to law, and also tendencies of kompetentnystogo approach, in higher education. One of features of preparation of successful and competitive specialists on merchandizing in our state depends on the proper semantic filling of educational disciplines, update of scientific approaches, to the receipt of the special jurisdictions and kompetentnostey.

Pedagogy

Insufficient research of professional preparation of future specialists on merchandizing and character of receipt of knowledges, abilities and skills which will become basis for his competitiveness comes forward raising of problem of the article.

A research purpose consists in that, to consider basic descriptions of professional preparation of future commodity experts, that on this time depends on many factors and tendencies in higher education and induce to creation a competitive specialist at the modern market of labour.

Keywords: *professional preparation, quality of professional preparation, higher education, quality of higher education, jurisdiction, competence.*

Актуальність теми дослідження. Сьогодні професійна підготовка майбутніх фахівців з товарознавства стає однією з важливих передумов ефективного розвитку суспільства. У той же час входження України в глобалізований економічний простір вимагає від закладів вищої освіти під час підготовки майбутніх фахівців з товарознавства впровадження та розвиток принципів, закономірностей, а також тенденцій компетентнісного підходу у вищій освіті. Однією з особливостей підготовки успішних та конкурентоспроможних фахівців з товарознавства в нашій державі залежить від відповідного змістового наповнення навчальних дисциплін, оновлення наукових підходів до здобуття спеціальних компетенцій та компетентностей.

Постановкою проблеми статті виступає недостатнє дослідження професійної підготовки майбутніх фахівців з товарознавства та характер здобуття знань, умінь, навичок та переформатування їх у компетентності, що стануть основою для їх конкурентоспроможності на ринку праці.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченням проблеми професійної підготовки фахівців займалися такі педагоги та науковці як Н. Волкова, І. Грищенко, В. Іноземцев, С. Мороз, Н. Колесник, Л. Максимчук, В. Муратов, О. Павленко, Л. Подоляк, Т. Якимович та ін. Проте проблематика професійної підготовки майбутніх товарознавців залишається досить мало дослідженою та потребує подальшого розвитку, що в свою чергу спонукає до подальшого її розгляду у системі компетентнісного підходу.

Формулювання цілей статті полягає в тому, щоб розглянути основні характеристики професійної підготовки майбутніх товарознавців, що на даний час залежить від багатьох чинників та тенденцій у вищій освіті та спонукають до створення конкурентоспроможного фахівця на сучасному ринку праці.

Виклад основного матеріалу. Підготовка людини до професійної діяльності завжди була соціально-педагогічним завданням, від вирішення якого залежить економічний й культурно-технічний розвиток суспільства. Крім того, професія впливає на тип мислення, духовні якості та поведінку людини [Павленко, 2010: с. 147-150].

Для визначення основних проблем сучасності, що характерні при забезпеченні якості професійної підготовки майбутніх фахівців з товарознавства спочатку потрібно з'ясувати думки науковців та

дослідників, що стосуються визначень понять «професійна підготовка» та «якість професійної підготовки».

Н. Колесник у своєму дослідженні трактує професійну підготовку лише як процес професійного розвитку фахівця, що забезпечує набуття базових знань, умінь, навичок, практичного досвіду, норм поведінки, які забезпечують можливість успішної роботи з певної професії, а також як процес повідомлення відповідних знань, не говорячи про результат підготовки [Колесник, 2007: с. 201-204].

Ну думку науковців Л. Подоляка та В. Юрченко, які виокремлюють певні ознаки, що характерні навчально-професійній діяльності, котра характеризується впровадженням професійної підготовки у вищій школі. З їхньої точки зору вона розпочинає свій вплив під час формування професійних знань, умінь і навичок в процесі вивчення дисциплін, окрім того повинна надавати теоретичні та практично-методичні знання студентам, а також має враховувати вікові та індивідуальні особливості студентів, повинна максимально зближувати самостійну роботу студентів з науково-дослідною роботою викладачів та забезпечуючи єдність навчальної та наукової роботи студентів [Подоляк, 2006: с. 178-179].

Поняття «професійна підготовка» науковцями трактується як:

– цілеспрямований процес навчання реальних і потенційних працівників з метою набуття навичок професійних знань та вмінь, котрі необхідні в подальшому житті для виконання певних видів робіт (І. Грищенко) [Грищенко, 2010: с. 59];

– сукупність конкретних предметних знань, умінь і навичок, які надають можливість виконувати роботу в певній сфері діяльності, та є загальною передумовою оволодіння способами вирішення виробничих проблем (Н. Волкова) [Іноземцев, Мороз, 2015: с. 285];

– розвиток важливих для професійної діяльності здібностей майбутнього фахівця, виховання потреб і мотивів, пов'язаних з професією, формування професійних знань, умінь та навичок (Т. Якимович) [Якимович, 2013: с. 8].

Н. Волкова вважала, що професійна підготовка – це володіння системою професійних знань, яку утворюють:

– загальнокультурні знання (знання про людину, її становлення, розвиток, розвиток у реальній со-ціокультурній дійсності; спеціальні знання з культурології, соціології, етики, естетики, економіки, права);

– психологічні знання (знання загальних характеристик особистості: спрямованість, характер, темперамент, здібності та ін.; особливостей перебігу психологічних процесів (мислення, пам'ять, уява та ін.); методів психологічного дослідження закономірностей навчання і виховання; особливостей засвоєння навчального матеріалу відповідно до індивідуальних та вікових характеристик; уміння застосовувати набуті знання в педагогічній діяльності;

Pedagogy

– педагогічні знання (знання основних теорій формування і розвитку особистості, принципів педагогіки і психології, конструювання навчально – виховного процесу; розвиток педагогічної і психологічної науки, професійну підготовку, позитивні та негативні сторони своєї професійної діяльності, та ін.);

– знання з методики викладання предметів, методики виховної роботи, дидактики, знання педагогічної техніки [Волкова, 2007: с. 225-227].

Основні вимоги до підготовки майбутніх товарознавців у сучасних умовах зумовлюються загальними економічними та суспільними потребами держави, що в свою чергу мають надати загальне значення конкурентоспроможного фахівця на рику праці.

Деякі науковці все частіше звертають свою увагу на те, що «...в останні роки сфера товарознавства розширилася і стала включати послуги і їх матеріальний результат...» [Муратов, 2007: с. 37].

Тому вони пропонують сучасні напрямки професійної підготовки фахівців з товарознавства:

– формування компетенцій та здобуття компетентностей у прогнозуванні перспективних товарів;

– розробці властивостей товарів з урахуванням подальших потреб;

– ознайомлення з особливостями дослідження властивостей товару;

– визначення методи дослідження товарів продовольчої та непродовольчої групи;

– ознайомлення з основними типами маркування товарів;

– забезпечення та розвиток властивостей товару на всіх етапах його товаропросування.

Отже, вимоги, зміст та процес підготовки майбутніх товарознавців мають бути зорієнтовані на сучасний ринок праці, а також носити випереджаючий характер порівняно з усталеною теорією і практикою. Дану підготовку можуть забезпечувати професійно-компетентний педагогічний колектив ВНЗ (рис. 1).

Забезпечення реалізації випереджаючої стратегії розвитку компетенцій майбутніх фахівців з товарознавства та здобуття їх конкурентоспроможних знань, умінь і навичок лежить в основі роботи педагогічного колективу вищого навчального закладу [Волкова, 2007: с. 325-327].

Основними чинниками професійної підготовки майбутнього фахівця є зміст освіти, особистість викладача, педагогічні технології, соціокультурний простір, морально-психологічна ситуація.

Високий рівень професійної підготовки майбутнього фахівця з товарознавства можуть забезпечити викладачі з високим рівнем педагогічної майстерності, котра базується на засадах професійного загальнолюдського виміру. Оскільки такий викладач зможе надати актуальну, розгорнуту та зрозумілу інформацію з дисципліни застосовуючи

різноманітні техніки та технології навчання, що надасть змогу краще засвоїти отриману інформацію.

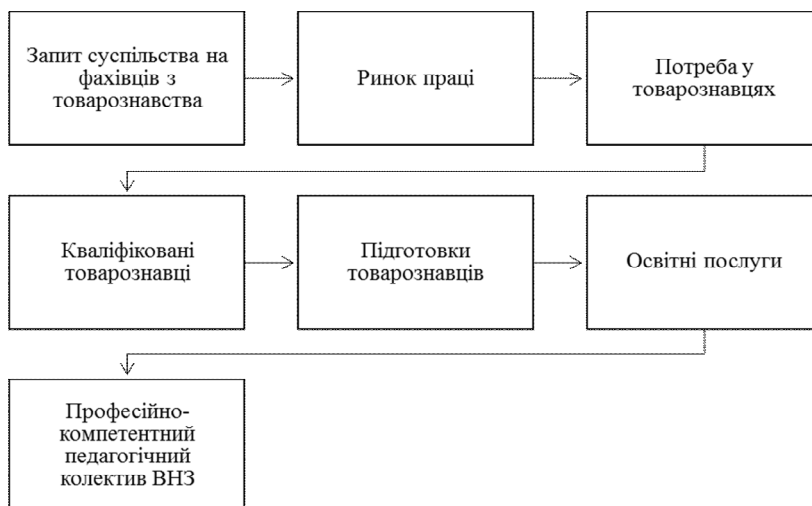

Рис. 1. Взаємозв'язок потреби суспільства та надання педагогічним колективом професійної підготовки майбутніх товарознавців

Вагомим фактором у підготовці майбутніх кваліфікованих, компетентних фахівців, а зокрема товарознавців відіграє якість освіти. Згідно із Законом України «Про вищу освіту» визначено, що «якість вищої освіти – це сукупність якостей особистості з вищою освітою, що відображає її професійну компетентність, цілісну орієнтацію, соціальну спрямованість і зумовлює здатність задовольняти як особисті духовні і матеріальні потреби, так і потреби суспільства» [Офіційний сайт Верховної Ради України, 2014].

Істотною ознакою кваліфікації майбутнього фахівця є її рівень, зумовлений такими критеріями, як:

- рівень засвоєння знань, умінь і навичок;
- рівень професійної компетентності та мета професійних якостей;
- здатність раціонально організувати й планувати свою роботу;
- здатність самостійно діяти в нестандартних ситуація.

Отже, здобуття кваліфікації здійснюється в процесі професійної підготовки і професійної освіти, науково обґрунтованого процесу та результату освоєння певного виду професійної діяльності.

Висновки. Досить велика кількість педагогів та науковців характеризують поняття професійна підготовка майбутніх фахівців, проте з кожним роком змінюються підходи та методики щодо надання такої підготовки. Основною причиною такої зміни є переформатування змісту освіти з класичної до компетентнісного підходу. Оскільки дедалі більше викладачів та науковців схиляються до надання не знань, умінь та навичок, а саме компетенцій та компетентностей, що в свою чергу змінює формат

навчання та схильює студентів до самостійного опрацювання матеріалів та застосування набутих компетентностей у практичному значенні. Тому під професійною підготовкою майбутніх товарознавців можна охарактеризувати забезпечення надання того рівня знань студентам при якому рівень їх професійних компетентностей та якостей забезпечить конкурентоспроможність таких фахівців на ринку праці.

ЛІТЕРАТУРА

- Волкова, 2007* – Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. / Н. П. Волкова. – 2-ге вид, доп. – К. : Видавництво «Академвидав», 2007. – 615 с.
- Гриценко, 2010* – Гриценко І. М. Освіта та професійна підготовка фахівців у світлі Євроінтеграційних процесів – стаття підготовлена на основі доповіді на Міжнародному науковому семінарі «Інформатика та економіка – 2010» (21–27 лютого 2010 р., м. Хургада, Єгипет, 2010. – С. 59.
- Іноземцев, 2015* – Іноземцев В. А., Мороз С. Е. Роль педагогічного колективу ВНЗ у формування професійних компетенцій майбутнього товарознавця / [Електронний ресурс] / Конференція ЕМС 2015: Тезиси по основним тематическим направлениям конференции: Секция 6. Формирование профессиональных компетентностей при подготовке товароведов-экспертов. – Режим доступу: <http://konfemc.ukrainianforum.net/t129-topic>.
- Колесник, 2007* – Колесник Н. С. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до організації художньо-технічної творчості учнів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Колесник Наталія Євгенівна. – Житомир, 2007. – 335 с.
- Максимчук* – Максимчук Л. В. Підготовка майбутніх економістів-міжнародників у форматі теоретичного аналізу [Електронний ресурс] / Максимчук Л. В. – Режим доступу : <http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/3616/1/підготовка%20майбутніх%20економістів-міжнародників%20у%20форматі%20теоретичного%20аналізу.pdf>.
- Муратов, 2007* – Муратов В. С. Предмет, объекты и субъекты товароведной деятельности / В. С. Муратов // Современные наукоемкие технологии. – 2007. – № 7 – С. 37.
- Офіційний сайт Верховної Ради, 2014* – Офіційний сайт Верховної Ради України Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/1556-18-> (Дата звернення 28.03.2017р.).
- Павленко, 2010* – Павленко О. О. Формування комунікативної компетенції фахівців митної служби в системі неперервної освіти: дис. ... докт. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Олена Олександрівна Павленко. [Електронний ресурс] – Дніпропетровськ, 2010. – 539 с. – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/106803/5/dis.pdf>
- Подоляк, 2006* – Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи : навч. посіб. [Електронний ресурс] / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – К. : ТОВ «Філ-студія», 2006. – 320 с. – Режим доступу : <http://www.psych.kiev.ua>
- Якимович, 2013* – Якимович Т. Д. Основи дидактики професійно-практичної підготовки : навчально- методичний посібник / Якимович Т. Д. – Львів, 2013. – 138 с.

REFERENCES

- Volkova, 2007* – Volkova N. P. Pedagogika : navch. posib. / N. P. Volkova. – 2-he vyd, dop. – K. : Vydavnytstvo «Akademydav», 2007. – 615 s.
- Hryshchenko, 2010* – Hryshchenko I. M. Osvita ta profesiina pidhotovka fakhivtsiv u svitli Yevrointehratsiinykh protsesiv - stattii pidhotovleno na osnovi dopovidi na Mizhnarodnomu naukovomu seminarі «Informatyka ta ekonomika – 2010» (21–27 liutoho 2010 r., m. Khurhada, Yehypet, 2010. – S.59.
- Inozemtsev, 2015* – Inozemtsev V. A., Moroz S. E. Rol pedahohichnoho kolektyvu VNZ u formuvannia profesiinykh kompetentsii maibutnoho tovaroznavtsia / [Elektronnyi resurs] / Konferentsiia EMS 2015: Tezysy po osnovnym tematycheskym napravleniyam konferentsyy: Sektsiia 6. Formyrovanye professyonalnykh kompetentnostei pry podhotovke tovarovedov-ekspertov. – Rezhym dostupu : <http://konfemc.ukrainianforum.net/t129-topic>.

- Kolesnyk, 2007* – Kolesnyk N. Ye. Pidhotovka maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv do orhanizatsii khudozhno-tekhnichnoi tvorchosti uchniv : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / Kolesnyk Nataliia Yevhenivna. – Zhytomyr, 2007. – 335 s.
- Maksymchuk* – Maksymchuk. L. V. Pidhotovka maibutnikh ekonomistiv-mizhnarodnykiv u formati teoretychnoho analizu [Elektronnyi resurs] / Maksymchuk. L. V. – Rezhym dostupu : <http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/3616/1/pidhotovka%20maibutnikh%20ekonomistiv-mizhnarodnykiv%20u%20formati%20teoretychnoho%20analizu.pdf>.
- Muratov, 2007* – Muratov V. S. Predmet, ob'ekty y subekty tovarovednoi deiatelnosti / V. S. Muratov // *Sovremennye naukoemnye tekhnolohyy.* – 2007. – № 7 – S. 37.
- Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady, 2014* – Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» vid 01.07.2014 №1556-VII [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/1556-18-> (Data zvernennia 28.03.2017r.).
- Pavlenko, 2010* – Pavlenko O. O. Formuvannia komunikatyvnoi kompetentsii fakhivtsiv mytnoi sluzhby v systemi neperervnoi osvity: dys. ... dokt. ped. nauk: spets. 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity» / Olena Oleksandrivna Pavlenko. [Elektronnyi resurs] – Dnipropetrovsk, 2010. – 539 s. – Rezhym dostupu : <http://lib.iitta.gov.ua/106803/5/dis.pdf>
- Podoliak, 2006* – Podoliak L. H. Psykholohiia vyshchoi shkoly : navch. posib. [Elektronnyi resurs] / L. H. Podoliak, V. I. Yurchenko. – K. : TOV «Fil-studiia», 2006. – 320 s. – Rezhym dostupu : <http://www.psyh.kiev.ua>
- Yakymovych, 2013* – Yakymovych T. D. Osnovy dydaktyky profesiino-praktychnoi pidhotovky : navchalno-metodychnyi posibnyk / Yakymovych T. D. – Lviv, 2013. – 138 s.

УДК 37.013:811.11

Людмила Гурєва

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ УСНОГО ДВОСТОРОННЬОГО ПЕРЕКЛАДУ МІЖГАЛУЗЕВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ В УКРАЇНІ ТА ЗАКОРДОНОМ

У статті проведено порівняльний аналіз методик навчання усного двостороннього перекладу в Україні та закордоном, міжнародних та українських чинних стандартів підготовки спеціалістів з усного перекладу, та аналіз робочих навчальних програм кафедр провідних вітчизняних ЗВО, а також проведено аналіз особливостей вітчизняної підготовки усних перекладачів, виявлення існуючих недоліків та визначення шляхів їх виправлення. Розглянуто можливість, актуальність та шляхи впровадження дистанційного курсу до традиційного курсу навчання усного двостороннього перекладу, обговорено важливість використання технології змішаного навчання у сучасній методиці викладання усного двостороннього перекладу. Доведено важливість навчання міжгалузевої термінології у рамках курсу усного двостороннього перекладу. Обґрунтовано необхідність гармонізації процесу навчання усного двостороннього перекладу із сучасними вимогами ринку перекладу.

Ключові слова: усний двосторонній переклад, змішане навчання, дистанційний курс, стандарти усного перекладу, методика навчання, міжгалузева термінологія, гармонізації процесу навчання, віртуальне навчальне середовище.

The article presents a comparative analysis of the bilingual interpreting teaching methods in Ukraine and abroad, as well as international and Ukrainian standards for the training of interpreters. It presents the conditions of training provided by the leading European and American universities of a professional bilateral interpreter for commercial organizations and large international institutions as well as the private market. The study aims to illuminate the question of the comparative analysis of working curricula of the departments of the leading universities of Ukraine. The paper also proposes the analysis of the peculiarities of the professional training of interpreters in Ukraine, helping to identify the key problems and ways to improve the existing situation. The opportunities and relevance of developing and integrating an e-learning course into the traditional course of teaching bilateral interpreting using